

ALMATRET LA GARBINADA

Març del 2001

NÚMERO 6



EDITORIAL

LA GARBINADA A L'ABAST DE TOTHOM

Donada la bona acollida que té aquesta publicació entre els vilatans d'Almatret i amb la intenció de difondre-la encara més, els qui fem La Garbinada ens hem plantejat a partir del proper número d'enviar-la, si així ho demanen, a les persones que resideixen fora i que esporàdicament passen uns dies al poble (vacances d'estiu, Nadal, Setmana Santa...).

Per a rebre La Garbinada a casa sols caldrà sol·licitar-ho per correu ordinari, correu electrònic o telèfon a l'Ajuntament d'Almatret C/ Major nº2 Almatret 25187, al Telf. 973 13 80 13 o:

ajuntament@almatret.ddl.net

O bé comunicar-ho a algun membre de la redacció de la revista.

LES MOSQUES

La vida dels insectes està plena de curiositats i fets sorprenents que, tot i ser coneguts i quotidians, mai no poden deixar d'astorar-nos: el disseny perfecte i bonic de les ales de les papallones, l'organització social de les formigues, la complicada metamorfosi de les "caparretes", el perfecte camuflatge de les mantis.

Fins i tot les vulgars mosques casolanes (en llatí *Musca domestica*) ens poden impressionar en varis aspectes de la seva vida i en particular, per la seva capacitat de multiplicar-se. Les mosques presenten metamorfosi complexa, és a dir, primer són ou, després cuc (larva), més endavant capoll (crisàlida) i finalment, mosques com les coneixem a l'estiu, quan empipen al capvespre.

A l'hivern les mosques sobreviuen en forma d'ou o crisàlida, amagades als munts de deixalles, als femers, al terra o en qualsevol esquerra abrigada. Els ous serveixen d'aliment a multitud d'animalons i són molt sensibles al fred i en conseqüència pocs sobreviuen en les condicions dels nostres hiverns.

Les crisàlides estan més protegides per una escorça quitinosa, tot i que molts capells són plat principal de petits mamífers i llar de paràsits. Respecte al fred són més resistents que els ouets: encara que una temperatura de -7° perllongada durant 3 hores les mataria, l'escalfor de la terra, o la de la fermentació de les escombraries i fems en els què es troben, o bé el fet d'amagar-se prop de locals habitats, en salva moltes.

Si l'hivern és suau, amb els primers dies tebis de la primavera, surten de la crisàlida les primeres mosques, les més matineres, normalment aquelles a les que la sort els va reservar el cau més abrigadet i discret. Les mosques adultes poden arribar a viure fins a tres mesos i durant aquest temps, si no falta aliment i cap depredador ho impedeix, pondre quasi un miler d'ous.

Afortunadament els ocells insectívors, les gelades tardanes i les malalties (que també en tenen) no les deixen reproduir al màxim del seu potencial. Per altra banda, els ous de la mosca, com ja hem dit, són una gormanderia per molts depredadors i molts ous i larves acaben com aliment d'altres insectes, de llargardaixos, d'ocells i de ratolins.

Amb totes aquestes pèrdues es calcula que només 60 dels ous que va pondre la mosca matinera de març, arribaran a adults. Sembla que sigui poc, però a l'abril tindrem a 30 mosques femelles menjant i ponent ous. Al maig, seguint aquesta lògica, les mosques seran 1800 i d'elles 900 femelles ponent ous per tot arreu. Al juny, 54.000 mosques besnètes de la mosqueta del març ens començaran a empipar i 27.000 seran femelles ponedores d'ous. I quan el sol de juliol ens convidarà a les piscines, ens voltaran les 1.620.000 mosques rebesnètes de la mosca matinera de la

En aquest exemplar:

Les mosques

L'Ajuntament informa

La gent opina

Salut, altres notícies i curiositats...

primavera. Explicat així podria ser l'argument d'una pel·lícula de terror: "La invasió de les mosques". Per fortuna no sempre resulta tan matemàtic tot i que aquests números ens poden donar idea de la capacitat reproductiva d'aquesta espècie tan molesta. Vet aquí la importància de lluitar contra les mosques de primavera, quan encara tot just ens les trobem, quan no ens empipen. Cada mosca que matem al març ens estalvia de matar 1.620.000 mosques al juliol.

Perquè d'altra banda, matar mosques no és gens fàcil. Durant les últimes dècades, l'ús indiscriminat d'insecticides ens ha seleccionat les

més resistents als seus efectes, de tal manera que les dosis que avui utilitzem contra elles, poden arribar a ser tòxiques pels humans i el medi. C

afegir a la química una considerable dosi de prudència i enginy si volem que [Continua a la pàgina següent.]



Altar Major. Església Parroquial d'Almatret. 1940.
Fons: Arxiu històric-gràfic d'Almatret

[Continuació del article "Les mosques"]

"lluïta" sigui efectiva i segura. El mètode de les trampes atraients s'ha demostrat el més efectiu. Els atraients poden ser de molts tipus: raigs de llum violada, aliments preferits (vi, vinagre, olor a carn), l'olor de les femelles (que científicament es diu feromona) i la trampa ha d'assegurar la mort de l'insecte i impedir-li la sortida.

A Almatret es va utilitzar l'any passat el mètode de les ampolles atrapamosques amb atraient alimentari, amb èxit si tenim en compte que es va iniciar quan ens enfrontàvem a les 1800 mosques "nètes" de la mosca del març.

Aquest any vull animar a tothom per caçar les primeres mosques, les rebesàvies, perquè, recordeu els números: **cada mosca que atrapem i matem a l'inici de la primavera equival a més d'un milió de mosques al ple de l'estiu.**

Manuela González Grifan

Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de la Generalitat de Catalunya.

L'ajuntament informa

Vies i mitjans de comunicació.

Rotonda a l'entrada del poble: Es farà segons el projecte elaborat per la Diputació, en la fase actual de les obres de la carretera Maials-Almatret. Tindrà un cost aproximat entre 6,5 i 7 milions de ptes. que anirà a càrrec de la Diputació.

Camí del Pla: El Consell Comarcal ha aprovat la sol·licitud per arreglar el Camí del Pla, amb subvencions de "zones de muntanya", amb un cost d'1.5 milions de ptes. al seu càrrec; s'ha adjudicat l'obra a l'empresa Grues.

Arranjaments de camins: S'han demanat ajuts a Medi Ambient per arreglar camins, per un valor d'aproximadament 3 milions de ptes. Aquest apartat també contempla la petició de dos dipòsits d'aigua per ús en els cas de possibles incendis.

Movistar: L'empresa ha aprovat la sol·licitud del Consistori de connectar l'energia elèctrica a la caseta de l'aigua del dipòsit gran, aprofitant que estaven fent obres per la instal·lació de l'antena de telefonia mòbil. El cost és d'aproximadament 250.000 ptes., a càrrec de Telefonia - Mòbils.

Urbanisme i entorn del poble:

Subvencions 2001 de l'I.E.I (Institut d'Estudis Ilerdencs): S'han demanat ajuts per una 2na fase de les obres de la casa que va comprar l'Ajuntament al C/ Baix (fer la coberta) i pel mobiliari urbà del Pou de la Vila.

Pou de la Vila: L'I.E.I ens ha enviat l'informe de l'estudi fet pel seu Servei d'Arqueologia, tal com en el seu dia vam demanar. En el proper número informarem més extensament.

Estudi de les trinxeres: Sol·licitud a l'I.E.I i aprovació d'un estudi de les trinxeres, de manera similar al que ja han fet sobre el Pou de la Vila.

Serveis:

Agutzil: Es convoca la plaça d'agutzil per jubilació del Sr. Domingo Cases. Les condicions per optar al lloc es publiquen en els Diaris Oficials (DOG i BOP). Properament, es faran pregons pel coneixement dels possibles interessats del poble.

Servei d'Assistència Social: Degut a la reorganització del treball social que porta a terme el Consell Comarcal, el dia 7 de Març s'ha acomiadat de nosaltres la Sra. Ester Díaz, assistenta social. Aquest mateix mes (dia 28 si no hi ha res de nou) s'incorporarà la Sra. Maribel Prim Capdevila, també assistent social. S'informarà dels horaris tan aviat en tinguem notícia.

Instal·lació de gas: S'ha signat un conveni amb l'empresa CEPESA per la instal·lació del gas propà al poble, aprofitant que s'ha d'aixecar el paviment dels carrers per la nova distribució de l'aigua potable. Properament, els serveis comercials d'aquesta empresa es posaran en contacte amb els veïns.

Medi Ambient.

Entrevista amb el Conseller de la Generalitat Felip Puig: Al mes de febrer, es va tenir una reunió amb el Conseller de Medi Ambient, per demanar un estudi tècnic per aprofitar i desenvolupar les instal·lacions que hi ha en els terrenys municipals del riu (zona de xalets i antiga fàbrica de ciment). El Conseller s'ha compromès a la realització de l'estudi.

Campanya contra les mosques: A l'igual que l'any passat, assessorats per na Manuela González Grifan, del Departament d'Agricultura Ramaderia i Pesca de la Generalitat, hem començat al mes de març la campanya contra les mosques. S'han fet les correccions en la composició del líquid, recollint les conclusions de l'any 2000 i esperem, tal com explicàvem en la carta que vam enviar a tots els grangers, que això millori els resultats. Us recomanem que llegiu l'article de na Manuela González que surt en aquest número i agraïm la vostra col·laboració.

Desembassaments del Pantà de Ribarroja: Els successius buidats del pantà, de les darreres setmanes, han provocat un perjudici de l'entorn, tant a nivell ecològic com en la qualitat del subministre d'aigua potable, menció apart del risc de quedar-nos sense provisió. Reunits tots els Alcaldes dels pobles de la part alta i baixa del Pantà de Ribarroja, s'ha signat un manifest de queixa i la sol·licitud d'un protocol. Aquest document s'ha enviat a la Generalitat de Catalunya, Diputació General d'Aragó, Endesa, Confederació Hidrogràfica de l'Ebre (CHE) així com al Govern Central.

Altres.

Arxiu fons documental d'Almatret: S'ha demanat, per segon any, una subvenció al Departament de Treball, per a la continuació de l'esmentat fons.

Pressupost 2001: Hem aprovat el Pressupost Municipal de l'any 2001; veureu que és més elevat que el de l'any 2000, degut a que s'inclouen les obres, aprovades pel PUOS, de la xarxa d'aigua i del filador. S'adjunta full informatiu.

POESIA

EL TERME D'ALMATRET

Almatret, el terme és pobre,
Muntanyós i de secà,
Però té algunes coses
Boniques per visitar.

De la llar del jubilat
Ens n'anirem caminant
I prompte haurem arribat
A l'ermita Sant Joan.

Cap al molí de vent
Pel camí de l'Escambró
Molt aviat trobarem
Dos pals i un repetidor.

A pocs metres més avant
Allí està el Mirador,
Des d'allí es veuran
Flix, Ribarroja i Ascó.

Cap a la part de Berrús
Mirant el riu es veurà
Molt bosc per buscar bolets,
De Ribagorça el pantà.

Si es va cap a sol ponent
Allà es pot visitar
La fàbrica de ciment
I el Niu del Segrià.

Cap al camí dels plans
Hi ha planes de tota mena,
A l'arribar al final
Està el Cingle La Pena.

Anant cap a l'Aragó
Allí també es veuran
Moltes mines ja tancades
I d'altres que van treballant.

I cap al terme Serós
Que des de molt lluny es veu
A la partida El Pedrós
La punta del Montmaneu.

Quan tot es queda enrera
I és hora de marxar,
Passar per la carretera
Que aviat s'acabarà.

Josep Arbonés.

INFORMACIÓ SANITÀRIA

FEM SALUT

Segons l'Organització Mundial de la Salut (OMS) la **salut** no és tan sols l'absència de malaltia, sinó que és un estat de benestar físic, psíquic i social.

Segons la definició de l'Enciclopèdia Catalana, s'entén per **exercici** el treball o la pràctica que té per objecte el fet d'**adquirir, de desenvolupar o de conservar** una facultat, una capacitat o una habilitat.

Vet ací com aquestes dues definicions ens fan pensar que "l'exercici adient" de les facultats ens pot ajudar a fer salut.

A mesura que va marxant l'hivern i arriba el bon temps, ens apeteix sortir a caminar i gaudir del sol i de la natura. Així no es fa estrany de trobar-nos amb gent fent esport pels camins del nostre poble.

Però perquè puguem gaudir dels beneficis de l'exercici físic cal que el nostre passeig estigui fet en unes condicions determinades: realitzar-lo com a mínim tres cops per setmana i amb una durada mínima de mitja hora; ha de ser continu i a bon ritme, però que a l'endemà no tinguem les famoses "agulletes".

L'exercici físic ens aporta molts beneficis:

- Fa que els ossos absorbeixin millor la calç que necessitem i ens fa més forts i més resistents a les fractures i al tan temut desgast (osteoporosis).
- Augmenta el "colesterol bo" de la sang i disminueix els triglicèrids (un altre greix que no és bo que estigui alt).
- L'exercici físic regular farà que la dieta equilibrada per perdre pes sigui més efectiva i ens ajudarà a perdre els quilos de més.
- És molt aconsellable per la gent que pateix diabetis; els ajuda a cremar el sucre que hi ha en excés a la sang, ajudant a controlar la malaltia.
- També és important per combatre la hipertensió arterial i l'estrenyiment.
- No menys important és el benefici psicològic i de benestar; ens ajuda a relacionar-nos socialment si el fem juntament amb amics o familiars.

Recordem: si no estem acostumats a fer-ne, començarem poc a poc i anirem augmentant segons les nostres possibilitats; evitem les hores de massa fred o massa calor, per evitar mareigs.

Així us animem, un cop llegides aquestes ratlles, a sortir, a participar i a fer exercici.

Ara fa 100 anys...

Al ple de l'Ajuntament que va tenir lloc el 24 de Novembre de 1904, es van acordar les condicions dels escorxadors (mataderos) del poble. Es va acordar que s'ha de pagar a l'Ajuntament la quantitat de 15 ptes. al mes, els carnisers no podran augmentar el preu de la carn. En el cas que s'obris una altra carnisseria, l'amo haurà de pagar a l'Ajuntament, qui li podria arribar a tancar la tenda si el carnisser no fa afectiu el pagament.



SERVEIS D'OCI I LLEURE PER A LA TERCERA EDAT

Programa de termalisme social: Aquest programa es facilita als pensionistes de jubilació o invalidesa i als de viduïtat de 60 i més anys d'edat, que per prescripció facultativa necessitin els tractaments termals indicats pel metge, a preus reduïts. També poden ser beneficiaris els cònjuges dels esmentats pensionistes, sempre que es puguin valer per ells mateixos.

Termini de presentació de sol·licituds: 16 de Maig de 2001.

Programa de vacances per a la gent gran (Inverso): Aquest programa ofereix a les persones de 65 i més anys o als menors si són pensionistes, la possibilitat de gaudir d'unes vacances, amb pensió complerta i desplaçaments inclosos, a preus reduïts, sempre que puguin valer-se per ells mateixos. També poden ser beneficiaris els cònjuges dels esmentats pensionistes.

Termini de presentació de sol·licituds: 31 de Març de 2001.

SABIES QUE ...

Sabíeu que en l'època que es va signar la Carta de Població l'any començava el 25 de març i no l'1 de gener? Aquest tipus de datació s'anomena "**any de l'Encarnació**" o "**any de l'Anunciació**" perquè és la festa que celebra l'Església en aquesta data i és un dels diferents estils que han coexistit en els territoris cristians per portar la comptabilitat dels anys de l'Era Cristiana (anys transcorreguts des de l'arribada de Crist al món) i per poder datar els documents que es redactaven.

Dintre d'aquest sistema de còmput va haver dos estils: l'estil *florentí*, que comptava els anys a partir del 25 de març després de Nadal, és a dir 2 mesos i 24 dies més tard que el nostre cap d'any actual (any +1); i l'estil *pisà*, que començava l'any el 25 de març anterior al Nadal, o sigui 9 mesos i 7 dies abans del nostre actual (any -1).

El Concili de Tarragona de 1180 va ordenar, amb l'aprovació del rei Alfons I el Cast, que els documents redactats a la Corona d'Aragó —en aquell moment formada només per Aragó i Catalunya— fossin datats pels anys de Senyor ("*anno Domini*") segons l'estil florentí. Aquesta forma de datació s'utilitzà fins el 16 de desembre de 1350, data en què, per decret, fou abandonada.

Això vol dir que per saber l'equivalència amb la cronologia actual d'un document redactat a Catalunya i datat entre els anys 1180 i 1350 li hem de sumar un any.

Per tant, la data que posa a la Carta de Població d'Almatret [*anno domini millesimo CCCº primo*] correspon no a l'any 1301, sinó a l'any 1302.

Albert Santaulària

OPINIÓ...

Avui us parlarem de l'escola, del que ha canviat amb els anys. Abans (fa uns 70 anys) al poble només teníem dos escoles i dos mestres i molts més alumnes, 100 criatures per una mestra; però gràcies a la disciplina i al respecte, tot anava bé.

Com que n'hi havia de totes les edats, les grans ensenyaven als petits, així ajudaven a la mestra i ella es feia càrrec de tot, que per cert sortíem amb una bona formació.

Però una cosa, els pares també col·laboraven que és molt important, respectant a la mestra i educant als fills. Crec que això era una de les bases principals.

Ara tenen moltes oportunitats per estudiar i no hi donen cap importància; abans era un sacrifici molt gran pels pares fer una carrera i els fills els comprenien i en tot posaven molt interès.

Recordo amb nostàlgia aquella poesia del "Bon company":

Ja hi ha temps per fer tabola,
Ja hi rondarem pels carrers;
apa noi, cap a l'escola!
Qui hi serà més matiner?.

L'escola és la nostra guia
I ens il·lumina el camí;
Som-hi doncs amb alegria
A la tarda i al matí.

El senyor mestre ens espera
Amb el cor esbadanat,
Pel camí no fem tortera,
Siguem-hi ben aviat.

Si algun noi vol fer campana,
Bé prou que s'ho trobarà,
La cultura ens agermana
I ens fa forts per a lluitar.

Un grupet de veïnes

Notícies esportives

David Duaigües ha fitxat recentment pel CAI Saragossa (Caja de Ahorros de Zaragoza), un equip amateur que cedeix la bicicleta als seus corredors i els paga les dietes. David ha corregut a la volta a Màlaga i ha quedat en una bona posició tenint en compte que era una volta molt dura on hi participaven corredors professionals.

El dia 2 de Febrer es van celebrar eleccions per a elegir la nova junta directiva de la Penya Barcelonista d'Almatret, finalment no hi va haver canvis.

CURIOSITATS

L'enigma de primavera

En aquest cas, l'enigma no serà tal, més aviat es tracta d'una endevinalla popular, que molt probablement algú de vosaltres ja sabreu. Diu així:

Entre dues parets estant, una verge,
amb la seva dent, dona conversa a tota la gent.

La solució al proper número.

SOLUCIÓ DE:

L'enigma de l'hivern

Els noms que podeu trobar són Quintín, o Benén

EQUIP GARBINADA

Coordinació: ●.....

Glòria Arbonés, Núria Pujol i
Jordi Santaulària.

Redacció: ●.....

Glòria Arbonés, Miquel Ballesté,
Miquel Camarassa, Esther Díaz,
Pilar Lax, Marta Mur, Alicia Pons,
Núria Pujol, Mónica Rius, Jordi
Santaulària.

Editorial: ●.....

Robert Masip

Muntatge: ●.....

Ferran Pallàs

Fotos: ●.....

Miquel Ballesté

Amb la col·laboració de l'Excl.
Ajuntament d'Almatret:

Telèfon/Fax : 973 13 80 13

E-mail : ajuntament@almatret.ddl.net